

HET BEHEER VAN DERDENGELDEN DOOR ADVOCATEN

Diana de Wolff*

Zo nu en dan blijkt de derdengeldenrekening van een advocatenkantoor oneigenlijk gebruikt te worden. In deze bijdrage wordt aandacht besteed aan de toepasselijke regels, het toezicht op het derdengeldenbeheer en het verschoningsrecht van de advocaat in relatie tot derdengelden. Ook komen enkele misstanden rond het derdengeldenbeheer aan de orde en doet de auteur een suggestie voor een betere regeling.

1 Aanleiding: de casus Pels Rijcken

Grote commotie ontstond toen bleek dat een notaris van het prestigieuze kantoor Pels Rijcken, precair genoeg het kantoor van de landsadvocaat, zich geldeen had toegeëigend die in bewaring waren gegeven aan door hem opgerichte derdengeldstichtingen. Het leidde ertoe dat het kantoor onlangs besloot de notariële dienstverlening helemaal te beëindigen. Onderzoek door de deken van de orde van advocaten in Den Haag pleitte de advocaten van Pels Rijcken vrij van betrokkenheid bij de fraude. Niettemin is er reden genoeg om kritisch te kijken naar het derdengeldenbeheer door advocaten. In deze bijdrage belicht ik allereerst de regels voor derdengeldenbeheer (par. 2). Vervolgens ga ik in op de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht in relatie tot derdengelden (par. 3). Dan belicht ik enkele misstanden die zich in de praktijk hebben voorgedaan (par. 4) en rond ik af met enkele ideeën voor een betere regeling (par. 5).

Er is reden genoeg om kritisch te kijken naar het derdengeldenbeheer door advocaten

2 De toepasselijke regels

2.1 Een separate stichting

Derdengelden zijn gelden die een relatie hebben met een dienst die de advocaat verleent. Ze zijn bestemd voor de cliënt of een derde-rechthebbende. Te den-

ken valt aan een vergoeding die een partij verschuldigd is, maar pas na het vervullen van een bepaalde voorwaarde kan worden doorbetaald aan de andere partij. Zoals we zullen zien, komt het in de praktijk voor dat advocaten gelden beheren die geen relatie hebben met de dienstverlening.

Afdeling 6.5 van de Verordening op de advocatuur (Voda) bevat regels voor het derdengeldenbeheer. Een advocaat is in beginsel verplicht om een stichting voor derdengeldenbeheer ter beschikking te hebben (art. 6.21 Voda). Van die verplichting zijn advocaten vrijgesteld die in de praktijkuitoefening geen derdengelden ontvangen (art. 6.21 lid 2 Voda). Met de stichting beheer derdengelden heeft de advocaat een overeenkomst voor het beheer gesloten. De stichting moet over een eigen bankrekening beschikken indien zij gelden ontvangt. Kantoren hebben meestal één zo'n stichting voor alle aan dat kantoor verbonden advocaten, maar dat hoeft niet. Advocaten van verschillende kantoren mogen een gezamenlijke stichting hebben. In beginsel mag er op een kantoor hoogstens één stichting per advocaat zijn. De Nederlandse orde van advocaten (NOvA) heeft modelstatuten voor de stichting opgesteld, die verplicht moeten worden gehanteerd.¹ De eisen die gelden voor het bestuur en de vertegenwoordiging van de stichting zijn beschreven in artikel 6:22 Voda. De stichting wordt vertegenwoordigd door twee gezamenlijk handelende bestuurders. Een advocaat die in een bepaalde zaak derdengelden ontvangt of door laat betalen mag bestuurder van de stichting zijn, maar beide bestuurders moeten een betalingsopdracht autoriseren (art. 6:22 lid 8 Voda).² Ook met deze dubbele autorisatie is in de praktijk wel eens wat misgegaan.

* Prof. mr. D.J.B. de Wolff is bijzonder hoogleraar advocatuur aan de Universiteit van Amsterdam.

1 NOvA, 'Modellen stichting derdengelden', *advocaten orde.nl* (bezoekt 20 oktober 2021).

2 Redactie Advocatenblad, 'Ach, die tweede handtekening', *Adv.bl.* 28 november 2017.

Foto: Manon Heinsman | © Ars Aequi

Kantoren moeten derdengelden strikt gescheiden houden van het vermogen van het kantoor, de eventuele aandeelhouders en degenen die er werkzaam zijn. Dit voorkomt dat bij een faillissement van het advocatenkantoor de derdengelden in de failliete boedel terechtkomen. Het is daarom niet toegestaan derdengelden via de bankrekening van het kantoor te laten lopen.

Het toezicht op de derdengeldenrekeningen is bij de deken belegd. Advocaten zijn verplicht de deken alle in dat kader gevraagde informatie te verschaffen. In zoverre geldt de geheimhoudingsplicht van de advocaat niet

2.2 Toezicht

Het toezicht op de derdengeldenrekeningen is bij de deken belegd. Advocaten zijn verplicht de deken alle in dat kader gevraagde informatie te verschaffen (art. 45a lid 3 Advocatenwet; regel 29 van de Gedragsregels advocatuur). In zoverre geldt de geheimhoudingsplicht van de advocaat niet. De deken kan bij het toezicht hulppersonen inschakelen, bijvoorbeeld de medewerkers van de landelijke unit Financieel Toezicht Advocatuur, die bij de NOVA is ondergebracht.

De deken kan bij de tuchtrechter bezwaren indienen tegen een advocaat die onzorgvuldig of niet integer omspringt met derdengelden. In de praktijk dienen de deken met enige regelmaat bezwaren in over kwesties die het derdengeldenbeheer betreffen. In 2020 waren dat er zeven.³ Uiteraard kan ook een rechtstreeks in een belang getroffen rechthebbende een klacht bij de tuchtrechter indienen over het beheer van derdengelden.

2.3 Aansprakelijkheid stichting

De aansprakelijkheid van de stichting voor benadeling van derden is beperkt. Dat blijkt uit een zaak waarin de Rabobank werd gedupeerd toen een huurder een (aan de bank verpande) vordering van 300.000 euro aan de stichting derdengelden van een advocaat. Deze advocaat was de beoogd curator in het kort daarna volgende faillissement van de verhuurder. De huurpenningen werden vervolgens overgemaakt naar de faillissementsrekening, waardoor het pandrecht teniet ging. De Hoge Raad oordeelde dat advocaten verplicht zijn voor het ontvangen van derdengelden gebruik te maken van een stichting derdengelden en dat de beroepsregels daarover zijn gericht tot de advocaat, niet tot die stichting.⁴ De stichting moet de beroepsregels respecteren, maar hoeft in beginsel niet actief te onderzoeken of op haar bankrekening binnenkomende bedragen kunnen worden aangemerkt als derdengelden. De vordering van de bank op grond van onrechtmatig handelen was toewijsbaar tegen de curator, niet te-

³ Dekenberaad, *Op volle kracht vooruit* (jaarverslag 2020), Den Haag, april 2021, p. 54, zie www.advocatenorde.nl/dekenberaad (bezocht 20 oktober 2021).

⁴ HR 23 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1139. Zie voor kritiek op deze benadering W.A.K. Rank, 'Consultatievoorstel wettelijke kwaliteitsrekening financiële ondernemingen: naar een praktisch alternatief voor een stichting derdengelden?', *MvV* 2021, afl. 2, p. 64-73, p. 66-67.

gen de stichting.⁵ Een vordering tot schadevergoeding jegens een stichting derdengelden kan volgens dit arrest niet verhaald worden op het saldo van de derdengeldenrekening, omdat dat saldo toekomt aan de gezamenlijke rechthebbenden.

Het beheer van en de ontvangsten en betalingen via de derdengeldenrekening vallen in beginsel onder de geheimhoudingsplicht. Een uitzondering op de geheimhoudingsplicht geldt voor ongebruikelijke transacties als bedoeld in de Wwft

3 Vertrouwelijkheid en verschoningsrecht

3.1 Geheimhoudingsplicht

Het beheer van en de ontvangsten en betalingen via de derdengeldenrekening vallen in beginsel onder de geheimhoudingsplicht. Naast de hiervoor genoemde uitzondering op de geheimhoudingsplicht in het kader van toezicht en klachtbehandeling door de deken, geldt een uitzondering op de geheimhoudingsplicht voor ongebruikelijke transacties als bedoeld in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Deze moeten advocaten melden bij de Financial Intelligence Unit (FIU-)Nederland (art. 16 Wwft). Die verplichting geldt niet indien de betalingen voortvloeien uit een zaak die bij de advocaat in behandeling is (geweest) én waarvoor de zogenoemde procesvrijstelling geldt. De procesvrijstelling geldt voor werkzaamheden betreffende het bepalen van de rechtspositie van de cliënt, vertegenwoordiging en verdediging van de cliënt in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding.⁶

3.2 Verschoningsrecht

Advocaten hebben ter bescherming van de vertrouwelijkheid een verschoningsrecht voor zover hun 'in hoedanigheid van advocaat', dat wil zeggen in het kader van de gebruikelijke werkzaamheden van advocaten, informatie is toevertrouwd. Het bestuur van de derdengeldenstichting heeft een van de advocaat afgeleid verschoningsrecht.⁷ Een advocaat mag alleen derdengelden ontvangen voor zover deze direct zijn te relateren aan een zaak en deze gelden ook functioneel zijn voor het verloop van die zaak.⁸ Anders zijn gelden niet in het kader van de gebruikelijke werkzaamheden van advocaten ontvangen en moeten ze worden geweigerd of direct teruggestort.

Het is niet altijd gemakkelijk vast te stellen wat in een concreet geval onder het verschoningsrecht valt. Dat blijkt uit een kort geding over een bedrag van ongeveer 436.000 euro dat een cliënt in 2009 van een Luxemburgse bankrekening naar een derdengeldenrekening liet overboeken. In 2017 wilde de Belastingdienst van de advocaat informatie over

wat er met dat bedrag was gebeurd. Het gerechtshof 's-Hertogenbosch veroordeelde de advocaat op vordering van de Belastingdienst om op straffe van een dwangsom informatie te verschaffen over de hoogte van stortingen door de cliënt op de derdengeldenrekening en over het saldo van die stortingen op 1 januari van ieder belastingjaar.⁹ Volgens het hof had de advocaat onvoldoende toegelicht waarom hij in redelijkheid kon beslissen dat die informatie hem in de hoedanigheid van advocaat was toevertrouwd en direct te relateren was aan een door hem behandelde zaak. Over de eventuele bestemming van (delen van) het saldo hoefde de advocaat echter geen informatie te geven. Er waren onvoldoende feiten en omstandigheden aangevoerd waardoor buiten redelijke twijfel stond dat die informatie niet zou vallen binnen de vertrouwens sfeer die de relatie tussen cliënt en advocaat beheerst. De Belastingdienst ging tevergeefs in cassatie; de Hoge Raad liet het laatstgenoemde oordeel in stand. Van het oordeel over de hoogte van het saldo aan het begin en telkens per 1 januari was geen cassatie gevraagd.¹⁰

3.3 *Risico's van de vertrouwelijkheid*

De vertrouwelijkheid brengt risico's mee, bijvoorbeeld het risico dat de derdenrekening gebruikt wordt voor het bemoeilijken van belastingheffing. Stel, je hebt als advocaat namens een werkgever onderhandeld over het einde van een arbeidsovereenkomst met een werknemer. De afspraken liggen vast in een beëindigingsovereenkomst: de arbeidsovereenkomst eindigt met wederzijds goedvinden en de werknemer krijgt nog loon nabetaald. De wet geeft de werknemer het recht die beëindigingsovereenkomst binnen twee weken buitengerechtelijk te ontbinden (de bedenktijd) en de werknemer wil dus zeker weten dat het loon inderdaad betaald is voordat die termijn afloopt. Maar de werkgever wil dat het loon pas bij de werknemer terecht komt na afloop van die termijn. In zo'n situatie kan een derdengeldenrekening uitkomst bieden. Maar moet een advocaat ook toestaan dat de betaling via de derdengeldenrekening loopt als bekend is dat de werkgever grote achterstanden heeft in de afdracht van loonbelasting en premies? Dat de werkgever nettoloon heeft betaald, maar geen loonbelasting en premies heeft afgedragen kan dan voor de Belastingdienst lastig te constateren zijn. Ander dilemma: de cliënt krijgt een aanzienlijke vergoeding toegekend en wil graag dat de wederpartij die vergoeding op de derdengeldenrekening van de advocaat overmaakt. Tegen de advocaat zegt de cliënt: 'Betaal me maar na de jaarwisseling, ik moet eerst nog een nieuwe rekening openen.' Doe je dat, ook als je vermoedt dat je cliënt het bedrag wil verzwijgen voor de vermogensbelasting?

Een advocaat moet dus steeds op zijn hoede zijn als een cliënt de derdengeldenrekening wil gebruiken.

4 Misstanden

In de literatuur is aangenomen dat de derdengeldenstichting in de advocatuur – uitzonderingen daargelaten – 'zonder problemen' functioneert.¹¹ Maar de uitzonderingen zijn wel zorgwekkend. Hieronder behandel ik een aantal overtredingen van de regels over het derdengeldenbeheer die met name uit de tuchtspraak naar voren komen.

5 HR 19 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1078.

6 Hierover V. Matroos & A. Schoonbeek, 'Wwft en de mythe van de procesvrijstelling', *Adv.bl.* 28 oktober 2019.

7 HR 9 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:532.

8 Toelichting op art. 6.22 Voda.

9 Hof 's-Hertogenbosch 7 januari 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:13.

10 HR 9 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:532.

11 Aldus Rank 2021, p. 64-73, p. 67.

4.1 *Passieve medebestuurder*

In de praktijk komt het voor dat een bestuurder nalaat zich inzicht te verschaffen in het reilen en zeilen van de stichting. In een zaak waarin de derdengeldstichting failliede nadat een bestuurder betalingen aan zichzelf en andere niet-rechthebbenden had gedaan, werd de medebestuurder wegens een ernstig verwijt van onbehoorlijke vervulling van de bestuurstaak veroordeeld tot vergoeding van de aan de stichting toegebrachte schade.¹² Dat zijn collega hem had verzekerd nooit derdengelden te ontvangen, baatte de medebestuurder niet.

4.2 *Contante betalingen*

Een advocaat mag noch via de kantoorrekening, noch via de derdengeldenrekening contante betalingen aanvaarden of verrichten, tenzij feiten of omstandigheden dat rechtvaardigen (art. 6:27 lid 2 Voda). Een rechtvaardiging is bijvoorbeeld de situatie dat de rekening van een cliënt is geblokkeerd. Als de omstandigheden betalingen van 5000 euro of meer – in één zaak of in een periode van ten hoogste een jaar ten behoeve van een bepaalde cliënt – rechtvaardigen, dan moet de advocaat met de deken overleggen, zodat deze de advocaat bewust kan maken van het risico van betrokkenheid bij criminele handelingen, meer in het bijzonder witwassen.¹³ Twee advocaten die in een erfrechtelijke kwestie voor een cliënte een bedrag van 932.095 euro aan contanten op de derdengeldenrekening lieten storten – overigens na dreiging met een kort geding tegen de betreffende bank, die de storting aanvankelijk weigerde – werden door het Hof van Discipline geschorst voor de duur van vier weken, waarvan twee voorwaardelijk.¹⁴

4.3 *De advocaat als 'bankier'*

Hoewel de derdengeldenrekening daar niet voor bedoeld is, komt het voor dat advocaten voor hun cliënten 'bankieren', betalingen ontvangen en verrichten zonder dat er een relatie bestaat met een door de advocaat behandelde zaak en zonder dat de betalingen functioneel zijn voor die zaak. Ook komt het voor dat een advocaat op verzoek van de rechthebbende cliënt betalingen aan derden doet. Omdat de derdengeldenrekening op deze manier oneigenlijk wordt gebruikt en als dekmantel kan fungeren of een schijnconstructie kan faciliteren, grijpt de tuchtrechter in zulke gevallen stevig in, zowel tegen de advocaat in kwestie als tegen de (andere) bestuurder(s) van de stichting derdengelden.¹⁵ Een advocaat die er door terbeschikkingstelling van de derdengeldenrekening aan meewerkte dat een vennootschap kon denken dat een betaling van bepaalde debiteuren afkomstig was, terwijl de cliënt – de directeur van de vennootschap – een lening was aangegaan voor het betreffende bedrag, had laakbaar meegewerkt aan het optuigen van een schijnconstructie teneinde de herkomst van de betalingen te verdoezelen.¹⁶

4.4 *Verrekenen met honorarium*

De advocaat mag derdengelden eventueel aanwenden voor de voldoening van een eigen declaratie, maar alleen als de rechthebbende daar schriftelijk mee heeft ingestemd. De bevoegdheid vervalt zodra de rechthebbende de declaratie binnen een redelijke termijn betwist (art. 6:19 Voda). In de praktijk komt het voor dat een advocaat het niet zo nauw neemt met de eis van schriftelijke instemming.¹⁷ Het is ove-

rigens niet de bedoeling dat een cliënt (voorschotten op) declaraties voldoet door overmaking op de derdengeldenrekening, omdat dan een vermenging optreedt van derdengelden en middelen die aan het kantoor toekomen.¹⁸

4.5 *Derdengelden tot zekerheid laten strekken van de advocaat*

Advocaten mogen derdengelden niet tot zekerheid doen strekken van henzelf, hun praktijk of derden (art. 6:19 Voda). In een andere erfrechtelijke zaak had een advocaat met een cliënt afgesproken dat ook de declaraties voor werkzaamheden die de advocaat eerder in een strafzaak voor de vader van de cliënt had verricht, voldaan zouden worden met derdengelden die aan de cliënt toekwamen. Dat was volgens de tuchtrechter in strijd met het verbod om andere zekerheid te aanvaarden dan een voorschot in geld (regel 19 Gedragsregels advocatuur) en leidde tot een onvoorwaardelijke schorsing voor de duur van twaalf weken, ook omdat de advocaat excessief had gedeclareerd.¹⁹

De zorgelijkste integriteitsschendingen betreffen advocaten die het verschil tussen mijn en dijn niet kennen

4.6 *Niet of te laat doorbetalen*

De zorgelijkste integriteitsschendingen betreffen advocaten die het verschil tussen mijn en dijn niet kennen. Een advocaat die zich schuldig had gemaakt aan malversaties met een schikkingsbedrag van ongeveer 200.000 euro, bestemd voor een claimstichting en 54 gedupeerden, werd van het tableau geschrapt.²⁰ Van die twee ton waren forse bedragen overgemaakt naar de kantoorrekening en privérekeningen van de advocaat en een kantoorgenoot, zonder een deugdelijke onderbouwing. Een andere advocaat, die derdengelden op de kantoorrekening liet betalen en te veel betaald derdengeld niet retourneerde, werd ook geschrapt, mede op grond van een veelheid aan andere klachten over gebrekkige financiële integriteit.²¹ Ook werd een advocaat die kampte met een grote schuldenlast geschrapt omdat hij verschillende keren doorbetaling van gelden naliet.²² De risico's voor rechtzoekenden werden te groot geacht om hem als advocaat te kunnen handhaven. Het talmen met het doorbetalen van derdengelden aan de rechthebbende in combinatie met het 'lenen' door de advocaat van een bedrag van 5.000 euro van de stichting derdengelden leidde tot een voorwaardelijke schorsing voor de duur van vier weken.²³

5 Een andere vormgeving

Het ontvangen, beheren en doorbetalen van derdengelden is geen typisch advocatuurlijke taak, maar werd van oudsher gezien als een service aan de klant. Maar waarom zouden advocaten deze service eigenlijk aanbieden, als het risico van misbruik van de vertrouwelijkheid op de loer ligt, de administratie van transacties met derdengelden gedoe is, het toezicht op al die aparte rekeningen de nodige aandacht vergt en het aanhouden van een separate bankrekening

12 Zie hof Amsterdam 11 december 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BZ0122.

13 Een contante betaling van € 10.000 of meer moet de advocaat trouwens ook melden bij de Financial Intelligence Unit Nederland, tenzij de procesvrijstelling van toepassing is (zie hiervoor, par. 3.1).

14 HvD 4 december 2020, ECLI:NL:TAHVD:2020:264.

15 HvD 28 augustus 2020, ECLI:NL:TAHVD:2020:163 (schorsing voor de duur van 26 weken); RvD Amsterdam 26 juli 2021, ECLI:NL:TADRAMS:2021:173 (schorsing voor de duur van zestien weken, mede wegens andere, samenhangende klachten); RvD Arnhem-Leeuwarden 9 maart 2020, ECLI:NL:TADRARL:2020:50 (voorwaardelijke schorsing van de advocaat voor de duur van vier weken en berisping van de medebestuurder van de stichting). Zie voor een relatief lichte maatregel (berisping) in een geval van 'bankieren' RvD Arnhem-Leeuwarden 29 maart 2021, ECLI:NL:TADRARL:2021:86.

16 RvD Den Haag 28 juni 2019, ECLI:NL:TADRSGR:2019:133 (schorsing voor de duur van acht weken, waarvan zes voorwaardelijk).

17 Zie bijvoorbeeld HvD 10 april 2017, ECLI:NL:TAHVD:2017:65 (berisping) en RvD Den Haag 9 mei 2016, ECLI:NL:TADRSGR:2016:109 (berisping).

18 RvD 's-Hertogenbosch 9 april 2018, ECLI:NL:TADRSGR:2018:56 (waarschuwing wegens oneigenlijk gebruik van de derdengeldenrekening).

19 RvD Arnhem-Leeuwarden 15 maart 2021, ECLI:NL:TADRARL:2021:44.

20 HvD 20 augustus 2018, ECLI:NL:TAHVDH:2018:150.

21 HvD 21 november 2016, ECLI:NL:TAHVD:2016:216.

22 HvD 7 april 2014, ECLI:NL:TAHVD:2014:164.

23 RvD Amsterdam 3 juni 2019, ECLI:NL:TADRAMS:2019:117.

geld kost? Een advocaat kan het als een voordeel beschouwen om met de cliënt overeen te komen dat derdengelden worden verrekend met een openstaande declaratie, maar dat is nauwelijks als een service aan de klant te zien. Intussen laten de in paragraaf 4 genoemde zaken zien dat er in de praktijk nog wel eens wat misgaat met het beheer van derdengelden door advocaten. Enkele van de genoemde zaken gaan om ernstige integriteitsschendingen.

Een van de deken heeft onlangs voorgesteld het instituut van de derdengeldenstichting maar helemaal op te heffen.²⁴ Dat voorstel lijkt mij te verstrekkend. Soms is het gebruikmaken van een derdengeldenstichting in afwachting van bijvoorbeeld het vervullen van een voorwaarde of het bepalen van een verdeling wenselijk of zelfs noodzakelijk om een schikking te bereiken. Tegelijkertijd bewijst de casus Pels Rijcken dat zelfs zeer gerenommeerde kantoren geen absolute garantie vormen voor een zorgvuldige omgang met derdengelden. Hoe zou een betere regeling eruit kunnen zien?

Arthur Docters van Leeuwen, onder meer voormalig voorzitter van het College van procureurs-generaal en van de Autoriteit Financiële Markten, heeft in een advies over toezicht op advocaten ooit gesteld 'dat op het gepruts met enige duizenden stichtingen eenvoudigweg geen effectief toezicht valt te houden' en adviseerde daarom een landelijke stichting te introduceren, waarbij alle advocatenkantoren rekeninghouder zijn.²⁵ Dat advies is nooit opgevolgd, maar zeker behartigenswaardig, wat mij betreft in de variant van centrale derdengeldenstichtingen per arrondissement. Zodra gelden door zo'n stichting worden ontvangen, moeten de bij een zaak betrokken advocaten een onderbouwing geven van de titel voor ontvangst en doorbetaling. De stichtingen worden bestuurd in opdracht van advocaten, bijvoorbeeld de leden van de raad van de orde, zodat (de communicatie over) het betalingsverkeer onder het afgeleide beroepsgeheim valt. De stichtingen kunnen, al dan niet gezamenlijk, medewerkers inhuren die de administratie en de controle op de rechtmatigheid van betalingen verzorgen en een accountantscontrole laten plaatsvinden. Behalve de advocaat die de ontvangst van een betaling accordeert of een beta-

lingsopdracht geeft, moet het bestuur van de centrale stichting alert zijn op misbruik en verantwoording afleggen aan de deken. Advocaten(kantoren) zelf wordt verboden om nog derdengelden te aanvaarden of te betalen, anders dan via die centrale stichting. Zo wordt bij het derdengeldenbeheer een duidelijker scheiding gecreëerd tot advocaten(kantoren) en voor rechtzoekenden is het zonneklaar dat betalingen voor derden nooit kunnen plaatsvinden via stichtingen van individuele kantoren.

De bezwaren tegen een centrale regeling wegen niet op tegen de voordelen: de integriteitsrisico's van het huidige systeem worden fors beperkt, onnodig gebruik van derdengeldenrekeningen wordt tegengegaan en de deken zal efficiënter toezicht kunnen houden

Uiteraard zijn tegen een centrale derdengeldenstichting ook bezwaren aan te voeren. Zo krijgen het bestuur en de medewerkers van de stichting inzicht in zaakgegevens die nu – afgezien van het toezicht door de deken en diens hulppersonen – binnen de kantoren blijven. Dat bezwaar kan met een strikte geheimhoudingsverplichting worden gemitigeerd. Verder kosten het bestuur en de organisatie van een centrale beheerstichting geld en moet worden bepaald wie die kosten draagt. Ook dat bezwaar is relatief; wanneer een partij ten gunste van een andere partij een bankgarantie afgeeft, gaat dat ook gepaard met kosten. De bezwaren tegen een centrale regeling wegen dan ook niet op tegen de voordelen: de integriteitsrisico's van het huidige systeem worden fors beperkt, onnodig gebruik van derdengeldenrekeningen wordt tegengegaan en de deken zal efficiënter toezicht kunnen houden.

24 F. Mebius, 'Derdenrekening onmisbaar of overbodig?', *Adv.bl.* 14 april 2021.

25 A.W.H. Docters van Leeuwen, *Het bestaande is geen alternatief. Een verkenning naar verbeteringen in het toezicht op de advocatuur*, Den Haag: NSOB 2010, p. 40.

ArsAequi Libri

Kwade zaken?

De moraal van het juridisch beroep

Nederland mag zich beroemen op een redelijk fatsoenlijke rechtspleging. Maar met officiële opvattingen over toelaatbaar juristengedrag is het grondig mis, nog afgezien regelrecht criminele rechtspraktijken. Er staat veel op het spel, met name voor mensen en instellingen die zijn overgeleverd aan al die juristen. In *Kwade zaken* worden juridische ambts- en beroepsopvattingen kritisch en stelselmatig onder de loep genomen. Hendrik Kaptein legt uit hoe de beroepsethiek gehandhaafd kan én moet worden. Nog meer regels zijn volgens hem in elk geval niet de oplossing. Dan rijst immers weer het probleem van verantwoord gebruik van de regels: een juridisch Droste-effect.

ISBN: 978-90-6916-566-0 | Auteur: H.J. Kaptein | Prijs: € 21.50 | Pagina's: 228 | Druk: 1e druk 2006 | www.arsaequi.nl

